

## Täysistunto

**Torstai 7.6.2018 klo 16.05—18.28**

### 2.1. Suullinen kysymys valinnanvapaudesta sote-uudistuksessa (Johanna Ojala-Niemelä sd)

Suullinen kysymys SKT 88/2018 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Puhemies Paula Risikko:** Kyselytunnin aloittaa sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä, edustaja Ojala-Niemelä. — Olkaa hyvä.

*Keskustelu*

16.06 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilän hallitus asetti hallitusohjelmassaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamisen tärkeimmäksi tavoitteekseen. Hallituksen sote-malli on kuitenkin muuttunut paljon siitä, mitä kirjoitettiin hallitusohjelmaan. Vielä hallitusohjelmassa tämä uudistus porrastettiin niin, että ensin tuli toteuttaa palvelurakenteen uudistus, sitten yksikanavainen rahoitus ja vasta viimeisenä valinnanvapaus. Nyt pääroolin sote-uudistuksessa on ottanut valinnanvapaus. Ilman kokoomuksen jääräpäisesti ajamaa markkinavetoista valinnanvapausmallia koko sote-uudistus olisi ehkä valmis.

Pääministeri Sipilä, kun nyt arvioitte kulunutta vaalikautta, oletteko sitä mieltä, että hallituksen kannatti ryhtyä tähän valinnanvapausseikkailuun, joka uhkaa johtaa koko sote-uudistuksen vaarantumiseen?

16.07 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä hallitusohjelmassa on sovittu myöskin valinnanvapaudesta, ja se on ollut koko ajan meillä keskusteluissa mukana. [Kari Uotila: Missä järjestyksessä?] Se, missä järjestyksessä ja missä vaiheistuksessa sitä tehdään, siitä tässä nyt on ollut kysymys. Missään tapauksessa tämä ei ole se keskeisin osa, vaikka se keskusteluissa kyllä on keskeisin osa. Valinnanvapauden voisi kiteyttää sillä tavalla, että sillä tavalla me saamme painopisteen perusterveydenhuoltoon, koska siellä jonot lyhenevät, ja sillä tavalla myöskin sairauksia pystytään ennaltaehkäisemään, hoitamaan aikaisemmin ja saamme sieltä erikoissairaanhoidosta siirrettyä painopistettä perusterveydenhuoltoon. Tämä on keskeinen osa tätä uudistusta, ja eduskunnassa sitä nyt käsitellään.

**Puhemies Paula Risikko:** Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.08 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On kovin vaikea uskoa, pääministeri, vakuutteluanne siitä, että hallituksella ei olisi käynnissä

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2018 vp

todellinen valinnanvapausseikkailu — sekoiluksikin sitä voisi kutsua. Vain yksi esimerkki niistä riskeistä, joita te olette tietoisesti uudistuksessanne ottamassa, on EU-notifikaation sivuuttaminen. Te olette luomassa tähän maahan sote-mallia, joka voi myöhemmin kumoutua EU:n kilpailulainsäädännön vastaisena. Myös korkein hallinto-oikeus ja perustuslakivaliokunta ovat kiinnittäneet tähän huomiota.

Arvoisa pääministeri, miksi olette edelleen sivuuttamassa niin korkeimman hallinto-oikeuden kuin perustuslakivaliokunnankin ohjeistuksen siitä, että sote-mallinne EU-lainsäädännön mukaisuus pitäisi selvittää? Eikö teitä huolestuta mahdolliset vahingonkorvausvaateet, jotka lankeavat veronmaksajien maksettaviksi piittaamattomuutenne takia?

**Puhemies Paula Risikko:** Kuka vastaa? Pääministeri Sipilä, olkaa hyvä.

**16.09 Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä EU-notifikaatio, sen tekeminen, vaaditaan silloin, jos tässä uudistuksessa olisi kiellettyä valtiontukea, joka vääristäisi kilpailua. Hallitus on tehnyt huolellisen arvion neljässä eri ministeriössä: TEMissä, valtiovarainministeriössä, oikeusministeriössä ja sosiaali- ja terveystoiministeriössä. Ja nämä arviot ovat johtaneet siihen, että tässä ei ole sellaista kilpailua vääristävää valtiontukielementtiä, joka vaatisi EU-notifikaation. Tämän on valtionhallinnon ministeriöiden virkamiehet [Susanna Huovinen: Entä perustuslakivaliokunta?] huolellisesti arvioineet ja tähän johtopäätökseen ovat tulleet, ja sen mukaisesti hallitus on myöskin toiminut.

**16.10 Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä, perustuslakivaliokunta on kanssanne eri mieltä. [Kokoomuksen ryhmästä: Ei!] Mitä tapahtuu, jos hallitus ei vie sosiaali- ja terveystalouden markkinamallia Euroopan komission arvioitavaksi? [Sari Sarkomaa: Edustaja ei ole lukenut PeVin lausuntoa!] Mitä tapahtuu, jos sote-uudistus on Euroopan unionin kilpailulain vastainen? Tiedossa on myös se, että Euroopan unionissa odottaa jo valituksia tulevasta sote-uudistuksesta, [Oikealta: Mites Ruotsissa?] ja tiedossa on myös se, että jos nämä valitukset menevät läpi, riskinä on, että sote-uudistus joudutaan joiltakin osin jopa purkamaan. Miksi otatte tämän riskin?

**16.11 Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin hallitus ja ministeriöt tekevät vastineen noihin perustuslakivaliokunnan lausunnossa oleviin huomioihin, myöskin tästä EU-notifikaatiosta, ja näillä näkymin saamme tuon vastineen ensi viikolla tänne valiokuntaan. Eli otamme siinä kantaa asiaan ja perustelemme myöskin huolellisesti, miksi näin on toimittu. Olemme myöskin olleet virkamiestasolla yhteydessä komissioon, ja komissiosta on virkamiestasolla kerrottu, että he eivät ota tätä asiaa käsittelyyn, että älkää jättäkö hakemusta.

**16.12 Merja Mäkilä-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi hallituksen alkuperäisistä tavoitteista oli 3 miljardin kustannussäästöjen toteuttaminen. Nyt näyttää kuitenkin siltä, että uudistuksella ei tulla saavuttamaan tuota säästötavoitetta — taitaa käydä pikemminkin päinvastoin. Arvoisa pääministeri, valtiovarainministeri kertoi toukokuussa, ettei tarkoituskaan ole saada säästöjä aikaan, ja myös valtiovarainministeriöstä on kerrottu, ettei tämä valinnanvapaus tuo nyt niitä säästöjä. Kysynkin, arvoisa pääministeri: onko mitään järkeä tehdä sellaista valinnanvapausmallia, joka on teidän uu-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2018 vp

distuksenne alkuperäisten tavoitteiden vastainen? [Sari Sarkomaa: Se vahvistaa palveluita!]

**16.13 Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja on nyt ymmärtänyt ihan väärin sen, mitä olen sanonut, tai haluaa ymmärtää väärin. Olen sanonut sen, että valinnanvapaus on nimenomaan tarkoitettu, kuten pääministeri sanoi, siihen, että me saamme ihmiset pois jonoista, joissa he tänä päivänä joutuvat olemaan, nopeammin hoitoon. [Timo Heinonen: Sitäkö te vastustatte?] Valinnanvapaus nimenomaan on tarkoitettu tähän, ja siinä alkuvaiheessa, siinä kohdassa sitä hoitoketjua se saa jopa maksaa, jotta ihmiset pääsevät hoitoon. Mutta valinnanvapaus, sen myötä, että ihmiset pääsevät pois jonoista sairastamasta hoitoon ja tervehtyvät, säästää itsensä takaisin. Ja kun me teemme hyvää yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyötä — jota valinnanvapausmalli tuo myöskin mukanaan — sekin tuo tuottavuutta ja laatua ihmisille ja niitä parempia palveluita. Minä en ole koskaan sanonut, että 3 miljardin säästö olisi tämän tähden uhattuna. 3 miljardin säästö on täysin mahdollista saavuttaa. Nyt on oleellista se, että perustuslakivaliokunnan toiveet luetaan hyvin huolella ja hallituksen vastineessa ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan työssä [Puhemies koputtaa] löytyy malli, jolla myöskin tämä rahoitusraami pitää.

Kysymyksen käsittely päättyi.